

Kmetijstvo.

Križi in težave sosedu Antona z živinskimi boleznimi.

I. Kje se je našla zgubljena kvačka.

Odrasla hči kmeta Antona krmi skupno z deklo krave in drugo živino. Vedno je to delo rada opravljala in je bila vesela, ako je živina dobro rastla. Kravam, katere so se začele molzti, je sama napravljala napoj. Več ko dvanajstkrat je šla po dnevi v hlev. Deklica je bila zelo pridna, in nikdar niso počivale njene roke.

Danes je nedelja! Hči kmeta Antona bavi se z nekim ženskim ročnim delom.

Nakrat se spomni, da tam zunaj v hlevu ima dobiti napoj krava, katera je pred tednom teletila.

Začeto delo dene hitro iz rok in vtake porabljeno iglo v lase. Zunaj v kuhinji pripravila je domača hči napoj. Končno se je pripognila in kakor po navadi zmešala pripravljalo jed za kravo. Pri mešanju je pač čutila, da je v napoju neki trd, dolg predmet, a ga ni mogla več najti in je zatorej mislila, da se je zmotila. Opustila je iskanje in kravi nesla hrano narejeno deloma iz razdrobljenih krompirjev. Krava je z veliko slastjo zavžila ves napoj do zadnjega ostanka, na kar je šla domača hči zopet k delu v svojo sobo. Ko je hotela svojo kvačko vzeti iz las, je ni več našla. Išče jo in išče po celi sobi, v kuhinji, v hlevu in na hodniku. Tudi v napojni škaf je pogledala. Škaf je prazen, in na dnu ni nobene kvačke. Kvačka je zgubljena in ostane zgubljena.

Tedni so minili. Krava je bila zopet breja.

Nekega dne sliši dekla, ko stopi v hlev, da je krava parkrat tiho, a bolešno zaječala, tudi je zapazila pri kravi, da ima nekaj dni sem malo teka.

Na levi lakotnici je bila krava nekoliko zatečena.

Dekla je to povedala domači hčeri. Ta je prišla z osoljenim koščekom kruha, kateri je pomolila kravi. Košček kruha je krava snedla z največjo slastjo.

Kmalu zatem je začela krava prežvekvati. To je pomirilo oba dekleta.

Minulo je več dni. Ječanje je postajalo čimdalje hujše. Posebno močno je bilo po jedi, in če je krava legla.

Če je legla, je kmalu potem vstala ni ni nikoli dolgo časa ležala.

Če je vstala, bilo je očitno nekaj bolje. Seda se je zdela hčeri potrebno, da pove svojemu očetu, kmetu Antonu, kako je s kravo. Ko pride Anton v hlev, vidi kravo prežvekvati in slišal je tudi ječanje. Kmet pravi:

„Dokler krava je in prežvekva, tudi bolna ni“, in zapusti kravjak, ne da bi se dalje brigal zato.

Dva dni za tem je kravo minila vsa slast. Preževanje ni bilo tako živahno in natančno kot druge krat.

Hči je pozvala zopet svojega očeta. Prinesel je nekaj krme s seboj in pomolil kravi, katera je boljše krmo snedla, slabejše pa se ni niti dotaknila.

Kmet je poslal po sosedu. Sosed pride takoj. „Krava je bolna in ni bolna“, reče Anton sosedu.

Sosed pregleda kravo natančno, potem pa reče kmetu Antonu: „Gobec je še mokroten, a ušesa in rogje so nekaj gorki.“

Zdaj sliši tudi sosed ječati kravo. To se zdi tudi njemu sumljivo. „Krava je mogoče pogoltnila kak žrebelj ali kako žico“, pravi sosed; „če je žrebelj, kateri se je zavrtal v smeri proti srcu, potem mora biti ječanje hujše, če peljemo kravo navzdol, ker pri tem poriva teža droba žrebelj dalje proti k srcu.“

Da to poskusijo, peljejo kravo iz hleva. Navzdol ni hotela iti, ko pride ven na dvorišče.

Vlekli so jo navzdol z vrvjo in so ji dali par udarcev s šibo po hrbtu. Krava je šla sedaj kakih 20 stopinj navzdol. Tu je začela hudo ječati, na kar so opustili nadaljnje poskuse. Navzgor je šla krava brez vsake težave. Komaj je stopila nekaj naprej, že se ji je pomirilo ječanje.

V hlevu je že bila veselejša in živahnejša kot prej, tudi je snedla krmo, katero je poprej pustila.

„Ta krava je gotovo požrla kako oestro reč“, pravi sosed Antonu.

„Potem je krava zgubljena“, seže vmes Anton, „Vsekdar je ta reč jako nevarna“, reče sosed, „hčemo še nekaj poskusiti.“

Ako bi se moglo kravo spredaj postaviti precej visoko, in se ji bi moglo dati izdatno čistilo, in če se bi dajalo kravi osem dni manj nego druge dni, tako da močne pojema obseg trebušnega droba, potem se lahko žrebelj končno še umakne nazaj, če ni pregloboko vdrt in ni še v prečni mreni.

Sosed dá kravi 1 kg. Glavberjeve soli in 2 litra kamiličnika.

Krava se je morala 8 dni trdo postiti. Glavberjeva sol je krepko delovala. Vamp je zelo vpadel. Krava je v hlevu stala na koncu cele vrste živine. S plastenjem gnoja se je spredaj povišal stalni prostor za 15 cm.

(Konec sledi.)

Razglas.

o prihodnjem tečaju podkovske šole v Ljubljani.

Novi šolski tečaj na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani se prične 1. dne julija 1899. leta.

Poleg podkovstva se učenci podkovske šole uče tudi o ogledovanji živine in mesa.

Kdor želi priti v podkovsko šolo, naj vloži prošnjo za sprejem in naj ji priloži:

1. izpisek iz krstne knjige (ali krstni list),
2. domovinski list,
3. šolsko spričevalo,

4. učno spričevalo v dokaz, da se je podkovstva izučil pri kakem kovaškem mojstru,

5. župnikovo ali županovo spričevalo o poštenem vedenju,

Uhožni prosilci, ki se ne morejo šolati ob svojih troških, niti ne morejo pričakovati podpore od svojcev, morejo dobiti po 50 gld. podpore pri kmetijski družbi. Prosilec za podporo mora svoji prošnji poleg navedenih prilog priložiti še:

6. ubožni list,

8. Potrdilo, da je že dve leti bil za kovaškega pomočnika.

Prošnje za vsprejem v podkovsko šolo naj se do 5. junija t. l. pošljejo vodstvu podkovske šole v Ljubljani.

Šola bo trajala do konca decembra prih. l.

Kdor dobro prestane preskušnjo, more po postavi iz 1873. l. dobiti patent podkovskega mojstra: brez preskušnje pa sedaj nihče ne more postati podkovski mojster.

Nauk v podkovski šoli je brezplačen, učenci morejo skrbeti le za živež in za stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobodo učenci za majhno plačo v šolski sobi.

Učenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še zmerom premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih boleznij, pa tudi premalo izurjenih oglednikov živinskih in mesovnih, zato naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in živinskega in mesovnega oglednika.

Ivan Murnik,

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis Trsteniški,
začasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 27. in 28. junija t. l., in sicer: 27. junija skušnja iz podkovstva za kovače, kateri niso obiskavali podkovske šole, 28. junija pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, kateri hočejo delati to skušnjo, naj se oglase pri podpisnem vodstvu do 15. dne junija t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani
dne 2. maja 1899.

Dr. Karol vitez Bleiweis Trsteniški.

Novice.

— **Osebne vesti.** Učitelj g. Fr. Muhič v Št. Jerneju je debil častno svetinjo za štiridesetletno zvesto službovanje.

— **Karol Pleško** †. Dne 23. t. m. je ob 1/5 uri popoldne po kratki bolezni za kapjo umrl v Ljubljani g. Karol Pleško, c. kr. sodni nadsvetnik v pokoju, jeden najbolj čislanih in spoštovanih narodnih naših someščanov. Kot meščanski sin rojen v Ljubljani dne 28. januarja 1834. je rajni Pleško prebil maturo z odliko leta 1852., pravoslovne nauke l. 1856. na Dunaju in je potem vstopil za konceptnega praktikanta pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani. Po dovršeni politični in sodni praktični izkušnji je služil najprej kot vladni koncipist, pozneje kot okrajni komisar pri politični upravi v Litiji, v Kranjski gori, v Postojini in Planini. Leta 1870. je bil imenovan za c. kr. sodnega adjunkta v Kamniku, pozneje za c. kr. okrajnega sodnika v Črnomlju, na Vrhniki in v Litiji. Leta 1881. je postal svetnik pri okrožnem sodišču v Novem mestu, odkoder je bil v enakem svojstvu prestavljen leta 1886. v Ljubljano. Po več nego 42letnem službovanju je stopil meseca novembra 1898. v stalni pokoj ter je bil ob tej priliki odlikovan z naslovom in značajem c. kr. sodnega nadsvetnika. Pokojni nadsvetnik Pleško je imel zaradi svojega blagega srca, zaradi svojega umerjenega, taktnega vedenja in zaradi svojega živahnega temperamenta po vseh krajih, koder je služil, veliko prijateljev in je povsod kot vesten uradnik in ljubezniv družabnik ostal v najboljšem spominu. Dasiravno večkrat bolehen, je zadnja leta s posebno spretnostjo in točnostjo vodil porotne razprave. Kot dijak je svoje počitnice navadno preživel pri prijatelju svojega očeta, slovenskem pisatelju Matevžu Ravnikarju Poženčanu in se je tako od mladih let navzel tistega domorodnega prepričanja, ki mu je ostal zvest do zadnjega diha, in katerega tudi kot uradnik nikdar ni zatajil. V aktivno politiko se ni vtikal, zanimal se je pa za vsako javno vprašanje, podpiral vsa narodna društva, bil mnogo let jako delaven odborik „Pravnika“, do svojih poznih let je kupoval in prebiral slovenske politične in leposlovne knjige in časopise bil je mnogoletni naročnik „Novic“, katere je vedno z veseljem podpiral tako da je naše starejše in mlajše pesnike in pisatelje poznal tako kakor malokdo njegovih vrstnikov. V srečnem zakonu živeč z Marijo roj. Lenassi, je zdaj zapustil štiri hčerke, ki žalujejo za svojim predragim in predobrim očetom. Bog ti daj večni mir, zlata duša slovenska!

— **Shod vinogradnikov.** Iz Novega mesta nam dohaja vest, da se snidejo dolenski vinogradniki v pričetku meseca maja v Novem mestu, kjer se bodo posvetovali in sklepali o vprašanju, kako prodajanju petijota v okoli priti. ter vinsko kupčijo povzdigniti. Čuje se, da pride k temu shodu tudi vipavskih gostov v lepem številu.

— **Umrl** je poslovodja tvrde K. Tavčar, g. Gregor Trdina, značajan narodnjak. Bodi mu prijazen spomin!

— **Umrla** je podaljši bolezni gospa Fani Frelih roj. Kobilca, soproga g. dež rač. oficijala Ivana Freliha, s katerim se je bila šele pred kratkim omožila. Bodi ljubeznivi gospe prijazen spomin.

— **V Ameriko.** Mestna policija je min. ted. spet prišla štiri mladeniče, kateri so se hoteli odtegniti vojaški dolžnosti, in jo popihati v Ameriko. Bili so to Ant. Zalar iz Zapotoka, Fr. Mostar iz Planine, Fr. Berčan iz Luž in Fr. Stepič iz Zagriča. Dva sta imela celo nepravilno potna lista, a nima to ni ničesar pomagalo, kajti stražnik ju je kmalu ujel, in se je pokazalo, da se ne pišeta tako, kakor stojiv potnem